

Estructura de l'activitat econòmica

I. Reconversió i diversificació de l'economia local

1. El predomini dels serveis en una estructura tradicionalment industrial

El primer quinquenni dels 90 va representar per a l'economia de Terrassa un tomb decidit cap a la diversificació productiva. Si el predomini de l'activitat industrial havia caracteritzat l'estructura empresarial de la Ciutat fins a la fi dels 80 (el cens de 1986 mostrava encara que gairebé el 50% de la població s'ocupava en la indústria, davant el 43% en els serveis), en començar la dècada següent (cens de 1991) s'hi evidenciaria com els processos de reconversió ja havien fet desbancar la indústria a favor dels serveis. Però no només respecte de les diferents activitats econòmiques. La terciarització afecta també el canvi dins de cada sector, en la incorporació de més treballadors que realitzen funcions terciàries en les activitats del sector secundari. L'enquesta de població de 1996 no ha fet més que reafirmar la tendència apuntada el quinquenni anterior de terciarització de l'activitat productiva.

Població ocupada a Terrassa per grans sectors d'activitat

	1986	1991	1996
Agricultura %	0,4	0,4	0,5
Indústria %	49,8	44,8	41,1
Construcció %	5,1	8,9	7,7
Serveis %	42,9	45,9	50,7
No hi consta %	1,8	0,0	0,0
Població ocupada resident	44.556	54.753	56.765
Taxa d'ocupació % *	35,9	43,6	41,8
Creixement de l'ocupació %		22,9	3,7
Llocs de treball en el municipi	43.412	53.316	55.221
Creixement dels llocs de treball %		22,8	3,6

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

* Taxa d'ocupació = Relació entre la població ocupada i la població de 16 anys i més

Aquesta tendència es mostra amb més claredat en la distribució sectorial dels treballadors dependents: entre 1987 i 2002 la proporció de la indústria en l'estructura productiva de Terrassa disminuí més d'un 24% (5.023 treballadors assalariats), mentre que el sector serveis en guanya més del 184% (24.859).

Evolució de l'estructura empresarial

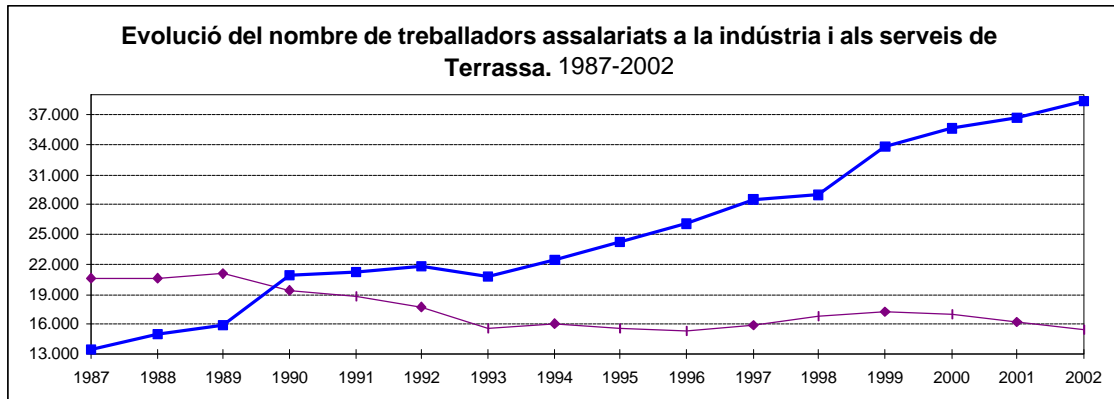
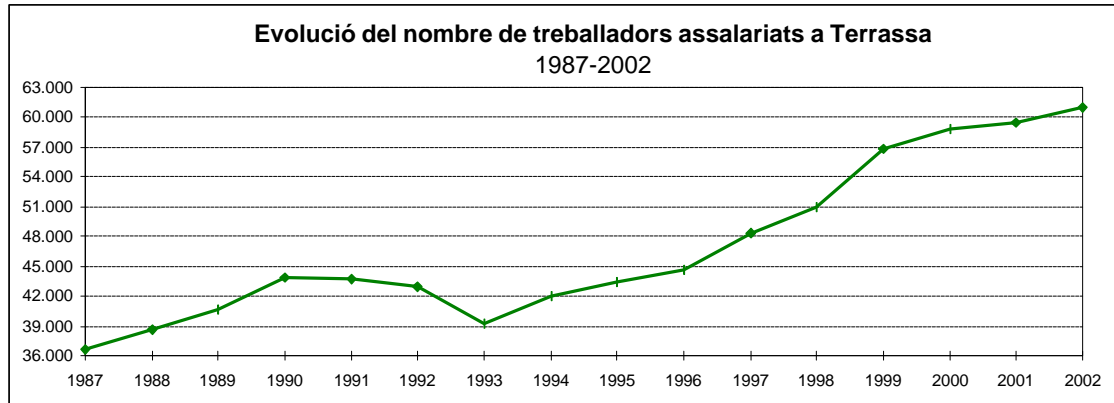
Empreses empleadores i volum de treballadors assalariats per sectors d'activitat econòmica¹. Grans sectors d'activitat. 1987-2002

Sectors d'activitat	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Empreses	3.484	3.997	4.257	4.559	4.761	4.668	4.298	5.275	5.634	5.914	6.136	6.226	6.279	6.456	6.568	6.722
Agricultura	6	7	6					33	3	3	4	10	12	10	9	8
Indústria	1.375	1.508	1.587	1.589	1.599	1.493	1.334	1.554	1.657	1.660	1.646	1.599	1.595	1.551	1.509	1.451
Construcció	279	364	434	477	530	515	436	544	579	621	663	758	810	911	998	1.078
Serveis	1.824	2.118	2.230	2.493	2.632	2.660	2.528	3.144	3.395	3.630	3.823	3.859	3.862	3.984	4.052	4.185
Treb. assalariats	36.548	38.613	40.554	43.914	43.774	43.009	39.268	41.942	43.331	44.621	48.415	50.971	56.871	58.864	59.490	61.022
Agricultura	21	28	22					19	18	18	20	49	65	65	46	80
Indústria	20.528	20.545	21.132	19.392	18.730	17.667	15.558	16.082	15.644	15.209	15.929	16.857	17.317	16.997	16.182	15.505
Construcció	2.537	3.102	3.446	3.624	3.842	3.554	2.899	3.420	3.449	3.393	4.031	5.086	5.603	6.159	6.560	7.116
Serveis	13.462	14.938	15.954	20.898	21.202	21.788	20.811	22.421	24.220	26.001	28.435	28.979	33.886	35.643	36.702	38.321

Font: Generalitat de Catalunya, Dep. de Treball, Indústria, Comerç i Turisme, Oficina tècnica d'Afers Laborals i d'Ocupació, Servei d'Estudis i Estadístiques. Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa.

1. No hi consten ni les empreses sense treballadors assalariats, ni els treballadors autònoms en empreses amb assalariats.

No hi consta tampoc el servei domèstic familiar.

2. Balanç global d'efectius humans: volum d'ocupació assalariada i dimensió empresarial

El cens del 1996 va refermar les tendències marcadament creixents pel que fa a la població activa de la Ciutat (població ocupada i desocupada), que ja s'havien apuntat el 1991. Si el 1986 el 51% de la població en edat de treballar es considerava activa (62.892), deu anys més tard aquesta proporció s'havia elevat gairebé al 55% (74.449), fet que té una immediata significació quan les tendències socioeconòmiques auguren una etapa de reestructuració productiva

accelerada, que es caracteritza per una redistribució del capital i un reencaix de la força de treball local. Tanmateix, la taxa d'activitat presentava un estancament respecte 1991, degut principalment a l'augment del nombre de persones potencialment actives (de 16 anys i més)¹.

Evolució de la població activa i de la taxa d'activitat*

Terrassa, Vallès Occ., Catalunya. 1986-1991-1996

		1986	1991	1996
Terrassa	Població activa	62.892	69.169	74.449
	Taxa d'activitat	50,7	55,1	54,8
Vallès Occ.	Població activa	244.148	288.703	318.204
	Taxa d'activitat	52,2	57,0	56,6
Catalunya	Població activa	2.330.197	2.628.387	2.731.672
	Taxa d'activitat	49,8	53,9	53,4

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i elaboració pròpia

*Taxa d'activitat= Relació entre la població activa i la població de 16 anys i més

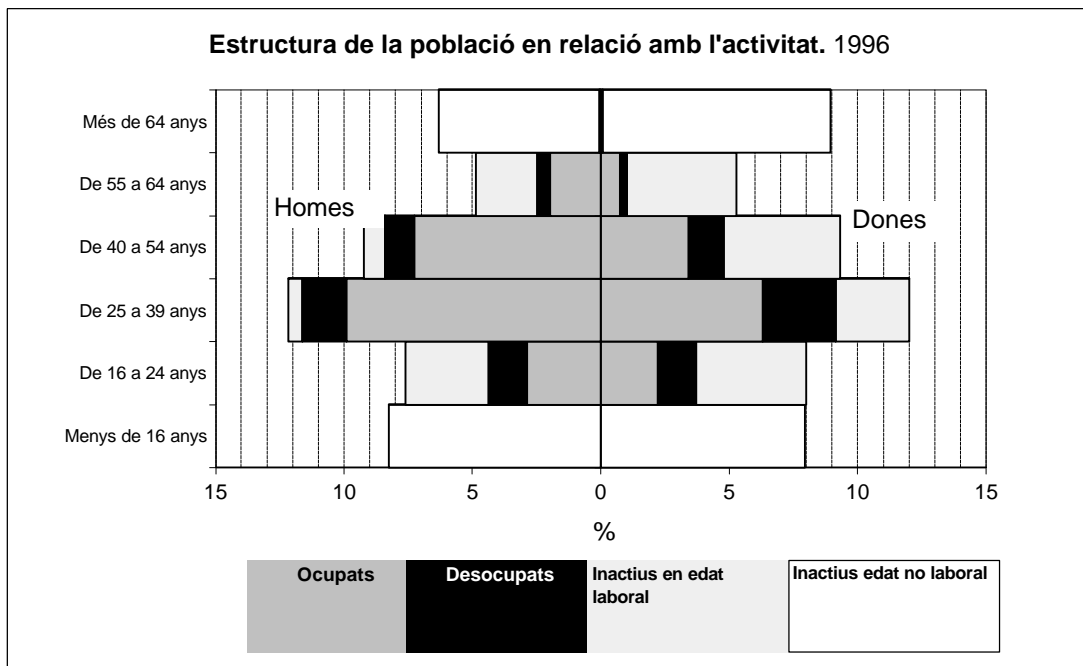
¹ Efectivament, les dades de l'Enquesta de Població de 1996 reflecteixen per a Terrassa un augment considerable de la població potencialment activa (16 anys i més), que ha passat dels 126.447 efectius de l'any 1991 als **135.888** del 1996. La **població activa** del municipi (població de 16 anys i més ocupada + aturada) ha passat dels 69.169 als **74.449** efectius (+7,6%). D'aquesta, l'ocupada ha augmentat un 3,67%, a causa de l'augment en la incorporació de la dona al treball, que augmenta un 11,42%, passant de les 18.595 ocupades del 1991 a les 20.719 del 1996. L'ocupació masculina disminueix sensiblement, passant dels 36.158 als 36.046 ocupats (-0,30%). D'altra banda la població desocupada augmenta un 22,66% (dels 14.416 als 17.684 aturats). La **població inactiva** augmenta lleugerament passant dels 88.068 als **88.746** efectius (+0,77%). Els col·lectius que augmenten són els jubilats o pensionistes (12,41%) i els incapacitats (51,90%), mentre que els que disminueixen són el d'estudiants (-4,12%), el de feines de la llar (-12,87%) i el d'altres situacions (-1,15%). Tot i l'augment de dones actives (del 41,69% al 43,46%), la **taxa d'activitat** (actius respecte la població de 16 anys i més), ha augmentat imperceptiblement (0,09%) posicionant-se en el **54,79%**, degut a què l'augment de la població d'homes de 16 anys i més ha estat major que l'augment de la població activa d'homes. La **taxa d'atur** (desocupats respecte actius) augmenta gairebé un 3% posicionant-se en un **23,75%**. Aquest considerable creixement dels aturats es deu sobretot pel creixement de la taxa dels homes, que augmenta més d'un 4%, mentre que la de les dones augmenta un 0,25%. Cal destacar la importància de la **incorporació de la dona al món laboral** en l'explicació de l'estructura que es dedueix de les dades. Això s'ha posat de relleu en un augment de l'activitat femenina i en la seva correlació en la disminució de les dones inactives dedicades a feines de llar. Aquest fet ha contrarestat la davallada de la taxa d'actius i d'ocupats masculins; així com l'increment de la taxa d'atur.

Població en relació amb l'activitat
Terrassa. Sexes. 1991-1996

	Homes				Dones				Total			
	1991	1996	Δ N ^o	Δ %	1991	1996	Δ N ^o	Δ %	1991	1996	Δ N ^o	Δ %
Població total	77.127	79.779	2.652	3,44	80.936	84.083	3.147	3,89	158.063	163.862	5.799	3,67
Població de 16 anys i més	60.974	65.655	4.681	7,68	65.473	70.233	4.760	7,27	126.447	135.888	9.441	7,47
Actius												
Ocupats	36.158	36.046	-112	-0,31	18.595	20.719	2.124	11,42	54.753	56.765	2.012	3,67
Desoc. que busca la 1 ^a feina	1.047	1.490	443	42,31	1.758	1.890	132	7,51	2.805	3.380	575	20,50
Desoc. que ha treballat abans	4.669	6.391	1.722	36,88	6.942	7.913	971	13,99	11.611	14.304	2.693	23,19
Total desocupats	5.716	7.881	2.165	37,88	8.700	9.803	1.103	12,68	14.416	17.684	3.268	22,67
Total actius	41.874	43.927	2.053	4,90	27.295	30.522	3.227	11,82	69.169	74.449	5.280	7,63
No actius												
Servei militar o PSS	826	667	-159	-19,25	0	0	0	0,00	826	667	-159	-19,25
Jubilat o pensionista	12.715	14.236	1.521	11,96	15.318	17.278	1.960	12,80	28.033	31.514	3.481	12,42
Incapacitats	924	1.394	470	50,87	858	1.313	455	53,03	1.782	2.707	925	51,91
Estudiants	17.470	16.185	-1.285	-7,36	17.285	17.139	-146	-0,84	34.755	33.324	-1.431	-4,12
Feines llar	88	205	117	132,95	17.197	14.855	-2.342	-13,62	17.285	15.060	-2.225	-12,87
Altres situacions	3.230	3.165	-65	-2,01	2.983	2.976	-7	-0,23	6.213	6.141	-72	-1,16
Total no actius	34.427	35.185	758	2,20	53.641	53.561	-80	-0,15	88.068	88.746	678	0,77
Taxa d'activitat	68,68	66,91	-1,77		41,69	43,46	1,77		54,70	54,79	0,09	
Taxa d'ocupació	86,35	82,06	-4,29		68,13	67,88	-0,25		79,16	76,25	-2,91	
Taxa d'atur censal (IEC) ¹	13,65	17,94	4,29		31,87	32,12	0,25		20,84	23,75	2,91	
Taxa d'atur registrat (INEM) ²									15,76	13,57	-2,19	
Dif. atur censal-atur registrat									5,08	10,18		

Font: Institut d'Estadística de Catalunya.

1. Nombre de persones que declaren, en el registre padronal, estar en situació de desocupació.
2. Nombre de persones que, voluntàriament, s'han inscrit en les oficines de l'INEM.

L'estudi d'evolució de l'economia terrassenca -com la de tot el *hinderland* barceloní- ens mostra com la seva tendència normal es va veure enormement afectada per la celebració dels Jocs Olímpics, fent correspondre a l'elevada població activa un creixement conjuntural de l'ocupació que es manifestà en l'augment del nombre de negocis per compte propi i en l'enrolament de més personal assalariat. Rera l'activació olímpica hi succeí, però, una dura etapa de recessió, correlacionant aquest cop l'augment de la població activa amb el de l'estoc de treballadors sense feina, en tant que l'increment de l'ocupació (tant autònoma com assalariada) finalment no va poder absorbir suficientment el creixement dels actius. Això es posà de manifest especialment respecte del volum de treballadors assalariats, resultant un balanç lleugerament positiu per al quinquenni 1989-1994 (+3%), malgrat que en temps de reestructuració econòmica, d'una banda, les empreses tendeixen a la reducció de costos salarials i, d'una altra, la lluita per la competitivitat accelera la introducció de noves tecnologies que, per definició, reclamen menys personal, però més qualificat i, a més, amb capacitat per adaptar-se a les contínues innovacions que afecten de ple les estructures productives.

Amb tot, un cop començada a superar la recessió postolímpica, a principis de 1995 el volum local d'assalariats ja apuntava cap a una recuperació, ultrapassant els nivells de contractació de personal dependent que es registraven a desembre de 1989, encara que molt menys dels assolits el 1990. De fet, el fenomen olímpic introduí un excepcional biaix en l'evolució de l'estructura empresarial terrassenca, de forma que, després dels efectes d'aquella eventualitat, es tornà a recuperar la línia evolutiva que es deixà als inicis de la dècada. El creixement s'ha anat refermant posteriorment, fins a l'actualitat, quan l'estructura econòmica de la ciutat està per sobre dels 61.000 treballadors assalariats, situant-se, per tant, en un nou màxim històric que depassa el zenit de la conjuntura olímpica en més de 17.000 treballadors.

El balanç del decenni respecte del nombre d'empreses que incorporen personal assalariat és també positiu. Avui Terrassa compta amb 1.961 empreses empleadores més de les que tenia el desembre de 1991, la qual cosa li suposa tenir una estructura empresarial de 6.722. Aquest creixement, que s'ha fonamentat essencialment en l'expansió del sector terciari i el de la construcció, ha permès, malgrat les recessions i l'augment de la demanda tecnològica, mantenir el creixement del personal assalariat en les empreses locals en la mateixa proporció que abans de produir-se la conjuntura olímpica, en general mitjançant la reducció de la dimensió empresarial. El balanç net en la creació d'empreses entre el període 2000-2001 va ser força positiu en el seu creixement, però el ritme de creixement experimentat en el període 2001-2002 ha estat superior, fins arribar al 2,57%, xifra que significa la creació de 154 noves empreses.

En una tendència alcista paral·lela, el nombre de treballadors assalariats ha experimentat durant l'últim any un augment del 2,57%, aquesta xifra evidencia una dinàmica més que positiva en època de desacceleració, ja que després del fort augment obtingut en el període 1998-1999, que s'apropava al 12%, l'estructura productiva terrassenca ha estat capaç de continuar augmentant el seu efectiu de treballadors, fins als nostres dies.

Efectivament, la dimensió empresarial presentà una marcada tendència a la baixa des de la crisi postolímpica fins al 1996, any en què s'arribà als 7,54 treballadors per empresa, període de crisi i, per tant, de reestructuració econòmica. A partir d'aquest any d'inflexió, la dimensió empresarial comença una nova etapa d'eixamplament de les plantilles mitjanes arribant el 1999 a situar-se en els 9,11 treballadors per centre laboral, la inversió de la tendència encetada l'any 2001 es reafirma l'any 2002 i obté 9,07 treballadors assalariats per centre de cotització. La dimensió empresarial mitjana entre el període 1987 i 2002 s'ha reduït en 1,42 treballadors.

El 56% dels assalariats ho són en la petita empresa (menys de 50 treballadors), grup que a Terrassa aglutina al 97,7% dels centres de cotització a la Seguretat Social. La resta d'empleats es distribueixen respectivament en un 22% a l'empresa mitjana (de 51 a 250 treballadors) i en un 21,54% a la gran empresa (més de 250 treballadors). Malgrat que durant el període 1999-2002 el nombre d'empreses petites hagi augmentat (+7,34%), així com també el nombre absolut de treballadors que hi tenen contractats (+6,81%), el seu pes pel que fa al global de l'estructura empresarial s'ha mantingut estable, que és, si més no, il·lustrativa d'un canvi de tendència, iniciat l'any 1997 consistent en un augment important dels treballadors que a finals d'aquest any s'havien incorporat a les grans empreses (+1.395), molt especialment pel que fa a les empreses de serveis que tenen entre 251 i 500 treballadors. Les empreses de dimensió petita i gran són les que més han augmentat en el darrer any en la incorporació de nous treballadors, precisament les empreses de grandària entre 251 i 500 treballadors han tingut una incorporació de prop de 700 treballadors assalariats, respecte l'any 2001. Per contra, s'ha reduït el nombre d'efectius humans a l'empresa mitjana.

Dimensió empresarial

Indústria* i Serveis. Comparança. 1995-1997-1999-2001-2002

Dimensió	Treballadors assalariats						%						Empreses empleadores						%					
	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002
1 a 5	8.136	8.969	9.147	9.417	9.608	9.889	18,78	18,53	16,11	16,02	16,16	16,23	4.221	4.628	4.547	4.683	4.778	4.910	75,40	75,47	72,64	72,65	72,85	73,13
6 a 10	4.861	4.993	5.900	5.910	5.802	5.912	11,22	10,32	10,39	10,05	9,76	9,70	634	658	780	778	769	777	11,33	10,73	12,46	12,07	11,72	11,57
11 a 50	13.188	15.382	16.582	17.909	18.049	18.604	30,45	31,78	29,20	30,46	30,36	30,53	641	729	782	835	854	871	11,45	11,89	12,49	12,95	13,02	12,97
51 a 100	4.010	4.676	6.154	6.198	6.562	6.623	9,26	9,66	10,84	10,54	11,04	10,87	57	68	89	87	93	93	1,02	1,11	1,42	1,35	1,42	1,39
101 a 250	4.799	4.623	5.794	6.205	6.856	6.798	11,08	9,55	10,20	10,55	11,53	11,15	31	31	39	41	46	43	0,55	0,51	0,62	0,64	0,70	0,64
251 a 500	2.299	4.017	5.546	4.754	4.347	5.041	5,31	8,30	9,77	8,09	7,31	8,27	7	12	16	14	12	14	0,13	0,20	0,26	0,22	0,18	0,21
501 i més	6.020	5.735	7.666	8.406	8.220	8.075	13,90	11,85	13,50	14,30	13,83	13,25	7	6	7	8	7	6	0,13	0,10	0,11	0,12	0,11	0,09
Total	43.313	48.395	56.789	58.799	59.444	60.942	100	100	100	100	100	100	5.598	6.132	6.260	6.446	6.559	6.714	100	100	100	100	100	100
1 a 50	26.185	29.344	31.629	33.236	33.459	34.405	60,46	60,63	55,70	56,52	56,29	56,46	5.496	5.985	6.109	6.296	6.401	6.558	98,18	97,60	97,59	97,67	97,59	97,68

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme, Gabinet Tècnic. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa. Elaboració pròpia.

*Construcció inclosa

Dimensió empresarial

Indústria*. Comparança. 1995-1997-1999-2001-2002

Dimensió	Treballadors assalariats						%						Empreses empleadores						%					
	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002
1 a 5	3.229	3.334	3.323	3.461	3.469	3.582	16,91	16,70	14,50	14,95	15,25	15,83	1.525	1.565	1.547	1.605	1.630	1.678	68,54	67,78	64,32	65,19	65,02	66,35
6 a 10	2.452	2.367	2.797	2.788	2.876	2.804	12,84	11,86	12,20	12,04	12,65	12,40	317	315	367	363	382	364	14,25	13,64	15,26	14,74	15,24	14,39
11 a 50	6.930	7.990	9.023	9.253	9.250	8.938	36,30	40,03	39,37	39,96	40,67	39,51	332	375	425	427	428	419	14,92	16,24	17,67	17,34	17,07	16,57
51 a 100	2.355	2.512	3.059	3.127	3.089	3.008	12,33	12,59	13,35	13,50	13,58	13,30	33	37	44	44	44	44	1,48	1,60	1,83	1,79	1,76	1,74
101 a 250	1.956	1.743	2.450	2.787	2.817	3.012	10,24	8,73	10,69	12,04	12,39	13,32	13	12	17	19	20	21	0,58	0,52	0,71	0,77	0,80	0,83
251 a 500	996	1.391	1.678	712	732	713	5,22	6,97	7,32	3,07	3,22	3,15	3	4	4	2	2	2	0,13	0,17	0,17	0,08	0,08	0,08
501 i més	1.175	623	590	1.028	509	564	6,15	3,12	2,57	4,44	2,24	2,49	2	1	1	2	1	1	0,09	0,04	0,04	0,08	0,04	0,04
Total	19.093	19.960	22.920	23.156	22.742	22.621	100	100	100	100	100	100	2.225	2.309	2.405	2.462	2.507	2.529	100	100	100	100	100	100
1 a 50	12.611	13.691	15.143	15.502	15.595	15.324	66,05	68,59	66,07	66,95	68,57	67,74	2.174	2.225	2.339	2.395	2.440	2.461	97,71	97,66	97,26	97,28	97,33	97,31

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Indústria Comerç i Turisme, Gabinet Tècnic, Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa. Elaboració pròpia.

* Construcció inclosa

Dimensió empresarial

Serveis. Comparança. 1995-1997-1999-2001-2002

Dimensió	Treballadors assalariats						%						Empreses empleadores						%					
	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002	1995	1997	1999	2000	2001	2002
1 a 5	4.907	5.635	5.824	5.956	6.139	6.307	20,26	19,82	17,20	16,71	16,73	16,46	2.696	3.063	3.000	3.078	3.148	3.232	79,93	80,12	77,82	77,26	77,69	77,23
6 a 10	2.409	2.626	3.103	3.122	2.926	3.108	9,95	9,24	9,16	8,76	7,97	8,11	317	343	413	415	387	413	9,40	8,97	10,71	10,42	9,55	9,87
11 a 50	6.258	7.392	7.559	8.656	8.799	9.666	25,84	26,00	22,32	24,29	23,97	25,22	309	354	357	408	426	452	9,16	9,26	9,26	10,24	10,51	10,80
51 a 100	1.655	2.164	3.095	3.071	3.473	3.615	6,83	7,61	9,14	8,62	9,46	9,43	24	31	45	43	49	49	0,71	0,81	1,17	1,08	1,21	1,17
101 a 250	2.843	2.880	3.344	3.418	4.039	3.786	11,74	10,13	9,87	9,59	11,00	9,88	18	19	22	22	26	22	0,53	0,50	0,57	0,55	0,64	0,53
251 a 500	1.303	2.626	3.868	4.042	3.615	4.328	5,38	9,24	11,42	11,34	9,85	11,29	4	8	12	12	10	12	0,12	0,21	0,31	0,30	0,25	0,29
501 i més	4.845	5.112	7.076	7.378	7.711	7.511	20,00	17,98	20,89	20,70	21,01	19,60	5	5	6	6	6	5	0,15	0,13	0,16	0,15	0,15	0,12
Total	24.220	28.435	33.869	35.643	36.702	38.321	100	100	100	100	100	100	3.373	3.823	3.855	3.984	4.052	4.185	100	100	100	100	100	100
1 a 50	13.574	15.653	16.486	17.734	17.864	19.081	56,04	55,05	48,68	49,75	48,67	49,79	3.322	3.760	3.770	3.901	3.961	4.097	98,49	98,35	97,80	97,92	97,75	97,90

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme, Gabinet Tècnic, Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa. Elaboració pròpia.

La reducció de la dimensió empresarial es manifesta principalment en el sector secundari, passant dels 12,2 la mitjana d'assalariats per empresa industrial el 1990 als 10,7 l'any 2002. La dimensió empresarial del sector serveis, en canvi, tendeix a l'alça, però mantenint una mitjana inferior a la de la indústria: dels 8,4 treballadors per empresa del 1990, s'ha passat als 9,1 del 2002. La construcció és el sector que té una dimensió empresarial més petita, el 1990 era de 7,6 treballadors assalariats per centre de cotització mentre que per l'any 2002, la dimensió ha decrescut fins a situar-la al 6,6.

3. La iniciativa autònoma i l'autoocupació

En el teixit empresarial, l'anàlisi dels censos de llicències fiscals atorgades, així com més darrerament, el cens de cotització de l'impost d'activitats econòmiques, ens mostra un balanç general positiu (+46,75%) entre 1987 i 2002, passant la seva línia evolutiva per la conjuntura olímpica que generà un

augment dels negocis per compte propi durant els anys previs a la celebració de l'Olimpíada i una caiguda a partir del 1992, més agosarada, si es vol, per coincidir, a més, amb la reforma de les figures fiscals. Tot plegat provocà una reducció del nombre d'activitats econòmiques de l'ordre del 25% entre desembre de 1991 i desembre de 1992, afectant en especial els serveis.

Tanmateix, a finals de 1993 es registrà una certa recuperació del tram empresarial en els sectors clau de l'economia terrassenca (metall, manufactures, comerç), i per desembre de 1994 la remuntada ja seria generalitzada, en consonància amb l'acoblament dels negocis a la nova legalitat fiscal i a la reactivació econòmica, conjuntura que avui en dia encara es manté. Així mateix, en el darrer any el nombre d'activitats econòmiques ha augmentat un 6,76%, creixement inferior a l'experimentat durant tot el període 1997-2002. S'ha experimentat un fort augment en el darrer any propiciat, molt especialment, pel sector serveis i per la construcció, a la vegada que les altes fiscals del sector industrial decreixen.

Per concloure aquest apartat, pot ser interessant contrastar l'evolució de les empreses distingint entre aquelles que mantenen una plantilla de treballadors dependents i les que funcionen només amb personal autònom², per tal d'avaluar la línia seguida per l'autoocupació a la ciutat. Aquest contrast ens mostra un redreçament en la tendència a la baixa del nombre d'activitats econòmiques per compte propi que s'experimentava des de 1992, per créixer a partir de 1996, fins arribar a obtenir el 53,6% dels establiments, seguint amb aquesta línia, en el darrer any, el nombre d'empreses sense assalariats ha experimentat un augment del 9,75% mentre que les empreses amb assalariats han augmentat tan sols un 2,34%.

Evolució del nombre d'empreses a Terrassa amb o sense treballadors assalariats. 1989-2002

Empreses	1989	1990*	1991*	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Sense assalariats	7.238	11.300	11.364	6.597	6.449	6.263	5.708	5.340	5.498	6.273	6.913	7.456	7.603	8.408
Amb assalariats	4.257	4.559	4.761	4.668	4.298	5.275	5.634	5.914	6.136	6.226	6.279	6.456	6.568	6.722
Total empreses	11.495	15.859	16.125	11.265	10.747	11.538	11.342	11.254	11.634	12.499	13.192	13.912	14.171	15.130

Font: Ajuntament de Terrassa. Departament de Treball de la Generalitat. Institut d'Estadística de Catalunya.

* L'augment espectacular de les dades corresponents a les empreses sense treballadors assalariats per a 1990 i 1991 es deu a què en aquells dos anys s'obligà a l'obtenció d'una llicència fiscal per a cada vehicle de transport públic.

² El còmput de personal autònom s'ha realitzat considerant les altes de llicència fiscal-IAE com el total d'empreses, al qual s'hi ha restat el nombre d'empreses amb personal assalariat per tal d'obtenir un nombre aproximat de les empreses que no en tenen.

Activitat econòmica sectorial segons les altes fiscals

Evolució sectorial de les activitats econòmiques (llicències fiscals + IAE)

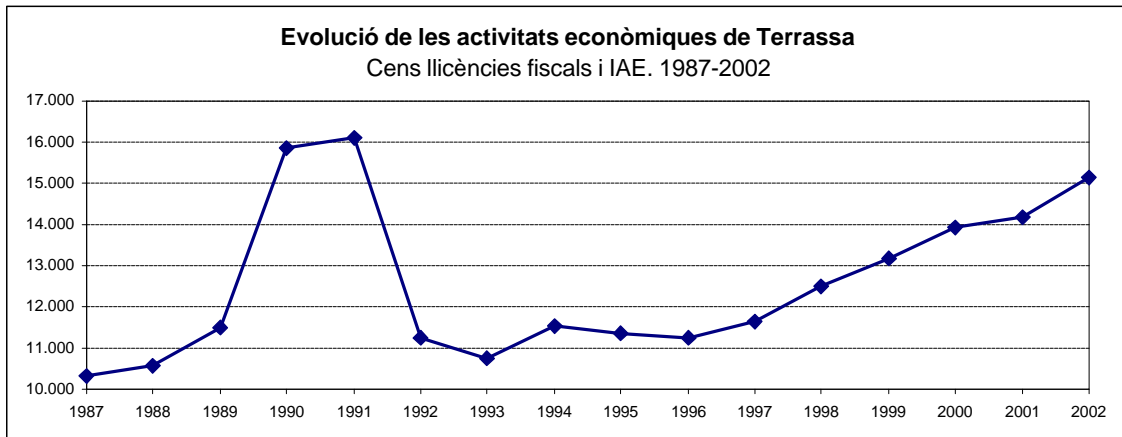
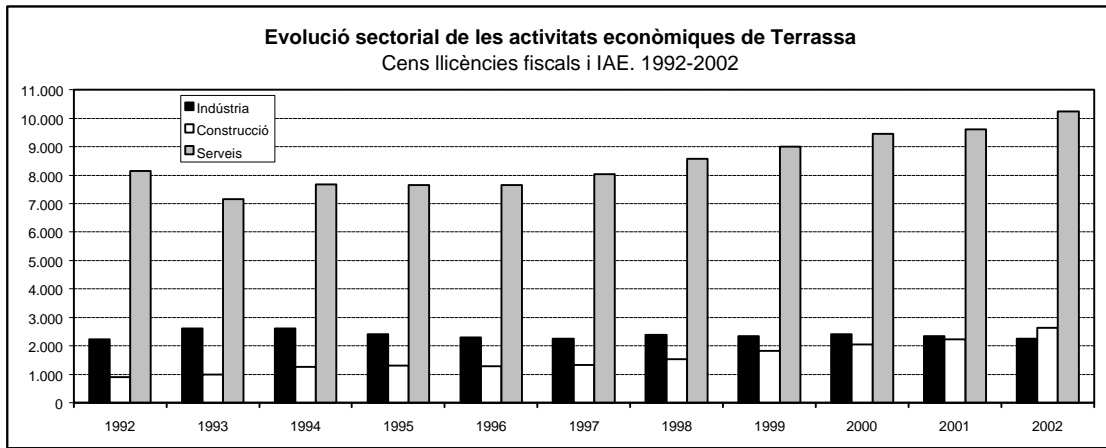
CAE 1. 1987-2002

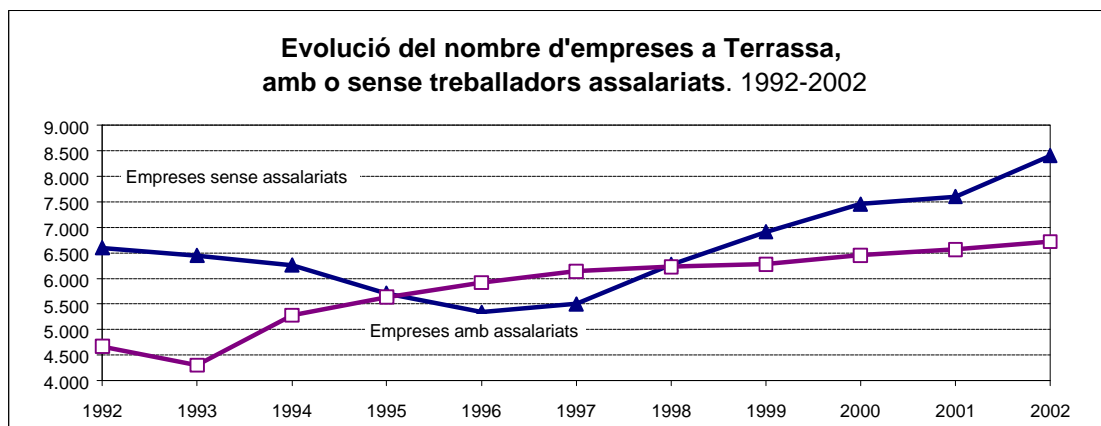
CAE Activitats econòmiques ¹	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
0 Agricultura, ramaderia,...	0	0	0	0	0	0	0	10	9	9	7	9	7	6	7	7
1 Energia i aigua	19	20	18	18	19	19	20	21	20	17	16	17	16	17	16	17
2 Ind. extractives i de transform.	210	211	225	242	245	109	125	132	129	117	119	116	110	114	110	108
3 Indústries Trans. Metalls	511	553	605	634	666	562	680	689	665	640	632	677	714	768	753	742
4 Indústries Manufactureres	2.017	2.133	2.171	2.178	2.127	1.547	1.799	1.794	1.604	1.546	1.507	1.583	1.526	1.530	1.472	1.409
5 Construcció	847	892	968	1.055	1.180	904	995	1.250	1.301	1.298	1.342	1.540	1.834	2.054	2.224	2.638
6 Comerç, Hostal., Reparacions	5.400	5.342	5.734	5.983	6.036	4.780	5.364	5.572	5.469	5.467	5.716	6.073	6.186	6.372	6.395	6.657
7 Transports i comunicacions ²	412	494	591	4.464	4.424	911	353	365	332	329	318	305	319	309	302	317
8 Ins. financeres, asseguran,....	153	174	182	216	225	455	557	728	830	854	963	1093	1.290	1.479	1.588	1.837
9 Altres serveis	741	759	1.001	1.069	1.203	1.978	854	977	983	977	1.014	1.086	1.190	1.263	1.304	1.398
Total	10.310	10.578	11.495	15.859	16.125	11.265	10.747	11.538	11.342	11.254	11.634	12.499	13.192	13.912	14.171	15.130

Font: Ajuntament de Terrassa. Servei de Sistemes d'Informació.

1. S'exclou les llicències a professionals liberals i a artistes.

2. L'augment de les dades del sector del transport per a 1990 i 1991 es deu a què en aquells anys s'obligà a l'obtenció d'una llicència fiscal per a cada vehicle de servei públic.

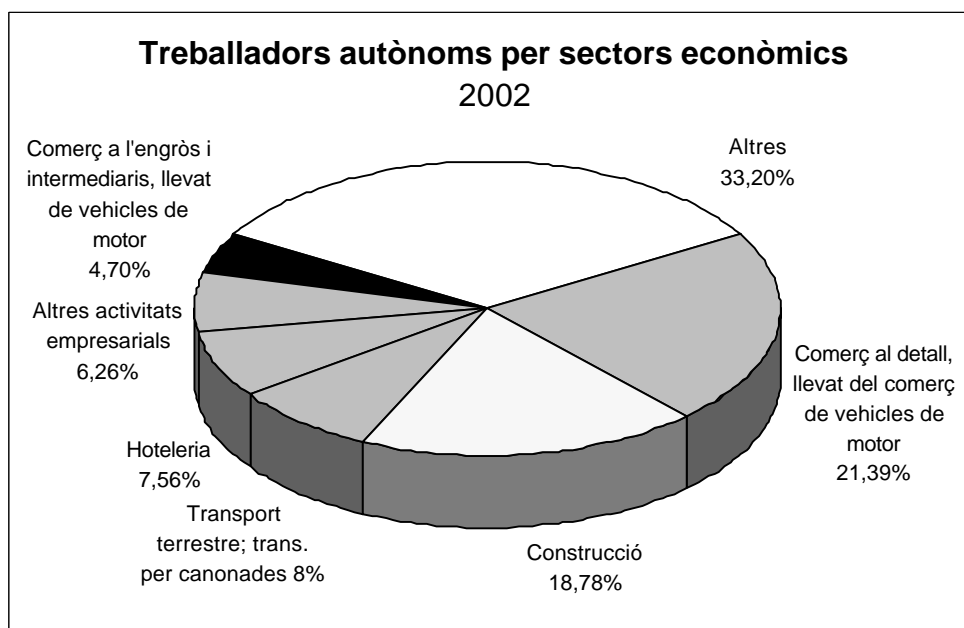
El nombre de treballadors autònoms a Terrassa des de 1999 té un creixement constant. Entre 1999-2002 ha estat del 6,37%, fins a situar-se amb 12.719 treballadors. Per sectors, el terciari és el que més treballadors autònoms ocupa, representant el 64,3%, i dintre d'aquest els subsectors que estan més representats són: *Comerç al detall, llevat del comerç de vehicles de motor* (21,4%), *Transport terrestre; transport per canonades* (8,10%) i *l'Hoteleria* (7,56%). La construcció també està força representada, composant el 18,77% del total de treballadors autònoms de la Ciutat, i essent el sector que ha tingut un creixement més alt (3,96%) entre 2001 i 2002. Per contra, el sector secundari ha patit una disminució del 2,55% en el darrer any, xifra que es tradueix en la pèrdua de 56 treballadors autònoms.

Evolució de l'estructura empresarial

Treballadors autònoms. Grans sectors d'activitat. 1999-2002

Descripció	1999		2000		2001		2002
	4t	4t	4t	1r	2n	3r	4t
Agricultura	17	15	15	15	15	15	14
Indústria	2.256	2.258	2.194	2.217	2.194	2.173	2.138
Construcció	1.864	2.016	2.297	2.232	2.297	2.309	2.388
Serveis	7.822	7.987	8.099	8.007	8.099	8.072	8.179
Total	11.959	12.276	12.605	12.471	12.605	12.569	12.719

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Terrassa.

Si els treballadors autònoms els posem en relació al nombre de treballadors assalariats obtenim que per cada treballador autònom n'hi ha uns 5 que treballen per compte d'altri. La tendència que mostren les dades, de 1999-2002, és d'un lleuger augment del treball dependent respecte al treball autònom. El sector on s'utilitza més el treball assalariat és en la indústria on per cada treballador autònom n'hi ha 7 que ho són assalariats, per contra, a totes les activitats relacionades amb la construcció els treballadors autònoms estan més representats, ja que la relació existent és d'1 autònom per 3 assalariats.

Evolució de l'estructura empresarial

Relació de treballadors assalariats i treballadors autònoms. Grans sectors d'activitat. 1999-2002

	1999	2000	2001	2002
Indústria	7,68	7,53	7,38	7,25
Construcció	3,01	3,06	3,02	2,98
Serveis	4,33	4,46	4,63	4,69
Assalariats/Autònoms	4,76	4,80	4,83	4,80

Font: Generalitat de Catalunya, Departament de Treball, Gabinet Tècnic. Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Barcelona.

Juntament amb el creixement del nombre de negocis, les empreses de Terrassa han experimentat una fase de reorganització, que s'ha caracteritzat, d'una banda, per la professionalització dels mètodes gerencials; d'una altra, per la conversió de negocis de tipus individual en persones jurídiques (en especial, societats limitades), facilitant la seva capitalització, i, finalment, per l'adquisició de personal assalariat en resposta a l'ampliació dels mercats. En tot això han ajudat els diversos serveis (*vivers d'empreses, serveis d'autoempresa*) que des de les Administracions, s'han posat a l'abast dels petits emprenedors a l'objecte de proveir l'assessorament necessari per a la millora o ampliació dels negocis o, àdhuc, per a la creació de noves empreses, mitjançant l'autoocupació.

En el procés de transformació de l'activitat econòmica local, on els serveis continuen creixent i el sector industrial es continua transformant, el Viver d'Empreses de Foment de Terrassa és un instrument que permet observar i analitzar la creació, el creixement i la consolidació de moltes petites iniciatives que sorgeixen i es desenvolupen en el nostre territori.

Les petites empreses tenen una capacitat de creació d'ocupació molt important. Tot i això, estan sotmeses a una sèrie de mancances que posen en perill la seva viabilitat i són causa de l'elevada taxa de desaparició que tenen en els seus primers anys de funcionament.

El Viver d'Empreses té l'objectiu de posar a disposició de tots els emprenedors i emprenedores de Terrassa un servei que contribueixi a la consolidació dels projectes empresarials i de les petites empreses que sorgeixen en el nostre entorn. Aquest suport es concreta no només en l'ajut a l'elaboració del pla d'empresa sinó en tot el procés d'acompanyament des d'abans de l'inici fins a la seva configuració com a projecte sostenible i competitiu en el mercat. Avaluar adequadament l'oportunitat empresarial o comercial que es vol aprofitar, monitoritzar tot el procés i fer el seguiment en etapes posteriors dels projectes són mecanismes per a pal·liar l'alta taxa de mortalitat de les noves empreses durant els seus primers períodes de funcionament per tal d'assegurar la seva viabilitat futura.

En aquest sentit, el Viver d'Empreses és com un petit laboratori que constata que, si hi ha reflexió, planificació, monitorització i suport tècnic, la mortalitat empresarial es pot reduir significativament. Tot plegat, amb una doble finalitat: fomentar la cultura emprenedora i millorar l'accés a l'ocupació mitjançant la creació de noves iniciatives locals.

Viver d'empreses de Terrassa

Indicadors generals de gestió. 1989-2003

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Nº d'empreses vinculades	19	13	18	15	24	20	14	7	12	16	6	9	26	12	9
Nº d'empreses desaparegudes	5	3	3	0	2	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Taxa supervivència intranual % ¹	73,68	76,92	83,3	100,00	91,67	90,00	92,86	100,00	100,00	100,00	83,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Taxa supervivència trianual % ²	nd	nd	nd	nd	54,17	65,00			86,00	86,00	66,40	67,00	72,00	100,00	88,00
Treballadors vinculats	58	49	100	58	81	74	45	23	66	55	25	24	64	31	29
Visites de consulta ateses	nd	nd	nd	nd	202	272	434	662	800	849	893	1.352	1.859	1.956	2.153

Font: Ajuntament de Terrassa, Foment de Terrassa SA, Viver d'Empreses.

1. Proporció entre les empreses vinculades que es creen durant l'exercici i les que d'aquestes sobreviuen a la fi del mateix exercici.

2. Proporció entre les empreses que s'han creat durant l'any de referència respecte les que d'aquelles han sobreviscut durant el mateix any i els dos següents.